

Габрієла Кубі
**Християнські принципи
політичної боротьби**

«Видання побачило світ за
сприяння Християнської
служби порятунку»

Львівська обласна
громадська організація
Товариство «Рух за життя»
Львів — 2019

РУХ ЗА ЖИТТЯ

Зміст

Причини неуспішності християн.....	9
Культурний марксизм	9
Переплутати вовка з вівцею	10
Потайні християни	12
Християни не виявляють обурення	14
Християнська мотивація до політичної боротьби. ...	15
Креативна меншина	15
Навернення і ризик заради Бога	17
Служіння Божому Царству	18
Давид проти Голіята	20
Ця війна належить Господеві	22
Непохитні принципи	23
Особисті передумови для політичної боротьби	25
Жити вірою	25
Бог — сім'я — робота	26
Духовна практика	29
Очищення від егоїзму	30
А як буває в нашому житті?	31
Методи політичної боротьби	33
Мета не освячує засоби	33
Відмова від софістичних маніпуляцій	34

Освіта	35
Любіть ворогів ваших!	36
Говорити всю правду	37
Мудрі, як змії, і прості, як голубки	38
З гордістю бути покірним християнином	39
Світочі надії	40

*Поки ми живемо, ми боремось,
поки ми боремось — це знак того,
що ми не піддалися і в нас живе добрий дух.
І якщо смерть застане тебе не переможцем,
то нехай знайде тебе борцем.*

Августин Гіппонський

Ми живемо в історичний період переходу від старого світу до нового. Куди тільки не глянь, сучасним суспільним структурам загрожує руйнування — чи то в світових масштабах — союзи політичних сил, нації, екологія, міграція, рівень народжуваності... чи то на рівні особи: подружжя, сім'я, діти, релігійні зв'язки. Віра в рятівну універсальність демократії починає розсипатися, адже на наших очах і в наших руках вона перетворюється на нову тиранію, при якій політики маніпулюють масами і, накладаючи соціальні санкції та все більше криміналізуючи поведінку, яка не узгоджується з їхніми вимогами, змушують до політичної коректності, яку визначають самі.

На думку Арістотеля, демократія — це виродження орієнтованої на загальне добро політії, причому правління більшості слугує просуванню індивідуальних, егоїстичних інтересів. Демократія потребує фундаменту з таких цінностей, які спонукають людей прагнути добра. Цінності, до яких зобов'язалося європейське

суспільство, ґрунтувалися в європейських націях та їхніх дочірніх утворень за океаном на християнських цінностях. Це було і є завданням Церкви — виявляти і проголошувати на основі Євангелія моральні основи людського буття і надихати людей *бажати* добра.

Алексіс де Токвіль яскраво описує цей взаємозв'язок у своїй праці «Демократія в Америці» (1840). Він показує, що демократія може функціонувати тільки тоді, коли людина закорінена в добрі через релігійні зв'язки. Фундамент демократії зазнає великої загрози через різкий відхід від віри. Як тільки з'являються ерозії у фундаменті Християнства, демократія перетворюється у нову форму тоталітаризму, а капіталізм — у систему, що експлуатує людину і природу, руйнує природні та моральні підвалини людства.

Фундамент демократії зазнає великої загрози через різкий відхід від віри. Як тільки з'являються ерозії у фундаменті Християнства, демократія перетворюється у нову форму тоталітаризму, а капіталізм — у систему, що експлуатує людину і природу, руйнує природні та моральні підвалини людства.

Закоріненість у трансцендентній реальності Бога, перед Яким людині доведеться відповідати, втратила свою чіткість, тож для технічно можливих порушень

порядку сотворення нема більше ніяких обмежень. Виникли нові ідеології, які нехтують людською гідністю і спрямовані на руйнування ідентичності людини та екзистенційних життєвих структур. При цьому використовуються нові технічні можливості, такі як запліднення «в пробірці», маніпуляції генами, дослідження з використанням ембріонів; дослідники навіть не лякаються проводити нечестиві експерименти зі схрещення людини й машини (трансгуманізм) та людини й тварини. В енциклопедії «Спасенні надією» («*Spes salvi*», 2007) Папа Бенедикт XVI вимагає самокритики Нового часу у діалозі з Християнством: «Якщо науково-технічний розвиток не співвідноситься з розвитком етичного формування людини, значить, це ніякий не прогрес, а загроза для людини і для світу» (22).

У цьому світі, над яким нависла загроза, всюди є люди, які знають, що Бог покликав їх захищати людину від імені Бога. Вони подають голос і намагаються зупинити нібито неспинний перебіг історії. Це нерівна боротьба: влада і гроші в руках ворогів Бога; розум, природа і Бог — на боці захисників людської гідності. Хоча, на людський погляд, боротьба часто здається безнадійною, вона породить нову культуру життя, адже розум, природа і Бог сильніші за людську силу. Погляньмо на історію і побачмо, наскільки короткочасні імперії, які спираються на силу, й наскільки швидко вони гинуть через поклоніння ідолам та моральну дегенерацію. Біблія неодноразово повідомляє

про спустошливі наслідки відвернення від Бога, а також про те, що розкаяння й покута схиляють Бога знов повернутися до свого народу. Навернення до Бога — це спасенний засіб: і для хворої душі індивіда, і для безнадійності суспільства, яке втратило орієнтири.

Це нерівна боротьба: влада і гроші в руках ворогів Бога; розум, природа і Бог — на боці захисників людської гідності.

Причини неспішності християн

Культурний марксизм

Хоча влада й великі гроші зосереджені в руках Божих ворогів, все-таки є вільний простір, в якому можуть діяти християни. Ми давно вже ним не користувалися.

Великим проривом атеїстичної культурної революції був студентський бунт, символом якого є 1968 рік. Студенти, захоплені комуністичною ідеологією, реалізували те, що вже не міг здійснити пролетаріат: він більше не міг бути суб'єктом революції, бо робітничому класові жилося значно краще, ніж будь-коли в історії. Італійський комуніст і філософ Антоніо Ґрамші (1891–1937) пропагував перехід до культурного марксизму, який робить ставку вже не на пролетаріат, а на меншини. Радикальний фемінізм оголосив усіх жінок нашого світу меншиною зі статусом жертви.

Покоління студентів-протестувальників вирушило невдовзі з виразною стратегічною метою у «довгий марш по інституціях», аби дістатися до важелів влади, що й відбулося з дивовижною швидкістю в усіх суспільних сферах: в університетах і школах, в політиці,

в засобах масової інформації, індустрії розваг та в потужних міжнародних організаціях, таких як ООН та ЄС.

Переплутати вовка з вівцею

Протягом тривалого часу християни всіх деномінацій почувалися в цілковитій безпеці у структурах національних Церков та під захистом Християнських Народних партій. Вони не зауважили, що прибічники культурної революції внесли в інституції довготривалі стратегії. Християни були толерантними до активності сексуальних меншин, бо думали, що це стосуватиметься тільки тамтих. А насправді йшлося не про партикулярні «права людини» для невеликих меншин, а про зруйнування подружжя й сім'ї та двостатевої структури суспільства. Це видно з того, що здобуті права майже нікому не потрібні: лише приблизно два проценти людей, які мають потяг до своєї статі, користуються новими правовими інститутами цивільного партнерства чи одностатевого «подружжя». Якщо плутати вовка з вівцею і не розпізнати його далекоюсяжних стратегій, то не буде випрацювано й контрстратегій.

З диявольською спритністю почалися зловживання поняттями, які колись мали християнське підґрунтя: свобода, толерантність, права людини, справедливість, різноманітність, — для того, щоб зробити прийнятними

цілі культурної революції. Ті християни, що необізнані з розумовим обґрунтуванням віри й не вважають слушними високі вимоги до її практикування, були й залишаються уразливими до все потужнішої й витонченішої пропаганди. Свобода означає для християн виконання Божої волі, вона не означає: «Роби все, що хочеш!» Бути толерантним означає свідомо витримувати думки й способи поведінки, які суперечать моєму власному розумінню — толерантність не означає: «Мені підходить усе, що завгодно», і, передусім, вона не означає відмову від захисту того, що добре й справжнє. Права людини дійсні завжди і всюди для кожної людини — вони не є узаконенням привілеїв для меншин. Справедливість означає, що до відмінностей між особами та групами слід підходити за принципом: «Кожному своє». Справедливість не означає, що треба стирати відмінності і силою — тимчасово! — усувати їх. Різноманітність — це принцип сотворення — вона не є критерієм для застосування людської сваволі в сексуальності. Любов до ближнього означає любити грішників, з яких перший я: вона полягає не в тому, щоб схвалювати гріх. Заповідь любові полягає в тому, щоби вказати ближньому на духовні, психічні й соціальні ризики, які виникають унаслідок гріховної поведінки. Називати її дискримінацією — це пропагандистські маневри, які, між іншим, можуть набувати сили закону, щоб втихомирити критиків.

Якщо плутати вовка з вівцею і не розпізнати його далекосяжних стратегій, то не буде випрацьовано й контрстратегій.

З диявольською спритністю почалися зловживання поняттями, які колись мали християнське підґрунтя: свобода, толерантність, права людини, справедливість, різноманітність, — для того, щоб зробити прийнятними цілі культурної революції.

Потайні християни

Постійне знеславлення Церкви все більше сприяє тому, що християни неохоче називають себе християнами. Ніхто не хоче нав'язувати свою віру і передусім ніхто не хоче, щоб на нього через його віру дивилися скоса, висміювали і виключали з-поміж себе. Це такий парадокс Християнства, що віра процвітає власне там, де християни страждають від утисків і навіть від переслідувань, за умови, що їх цілковито не знищили і не витіснили: що власне й відбувається в наш час на Середньому Сході та в багатьох інших мусульманських країнах.

Якщо сучасна боротьба у своїй суті спрямована проти Ісуса Христа, а християни у своєму суспільному житті приховують, що вони християни, то це і є запрошенням витіснити християн з публічного простору. Самі християни своїм добровільно потаємним існуванням заявляють: релігії в публічному просторі нема чого робити, це приватна справа. Саме цього й хочуть досягнути вороги Христа: вигнання християн у тиху комірку, делегітимація явної заангажованості в суспільних структурах, які відповідають гідності людини. Непорушна гідність має свою опору і якір у одкровенні, за яким людина сотворена на Божий образ, як чоловік і жінка (Бут 1, 27). Нам слід визнавати Бога, тоді Він визнає нас (пор.: Мт 10, 32) і поблагословить наше визнання: саме — публічне визнання. Ми живемо не в Північній Кореї, де за те, що маєш удома Біблію, можна потрапити в концтабір або на шибеницю, і нам поки-що не загрожує переслідування з боку мусульман.

Якщо сучасна боротьба у своїй суті спрямована проти Ісуса Христа, а християни у своєму суспільному житті приховують, що вони християни, то це і є запрошенням витіснити християн з публічного простору.

Християни не виявляють обурення

Добровільний перехід християн до ґетто, як колись назвав це єврейський правознавець професор Йозеф Вайлер, має такі подальші наслідки: християни не сприймали належним чином свою відповідальність за формування суспільства згідно з критеріями людської гідності, справедливості та свободи, тому здатність формувати суспільство перейшла до суспільних груп, які мали і мають зовсім інші цілі: абсолютизацію автономії людини коштом ідентичності, відповідальності і прив'язаності; скасування моральних норм, спроби оптимізувати людське життя навіть ціною принесення в жертву інших людей: ще не народжених, хворих і старих.

Безперечно, християни чинили опір легалізації порнографії, примусовій сексуалізації дітей у школах, яка розпочалася ще в сімдесятих роках, виступали проти абортів, проти все більшої лібералізації кримінально-правових норм, які передбачають відповідальність за статеві злочини, та лібералізації сімейного права, проти легалізації гомосексуальних партнерств, але загалом від християн не було чути обурення. «Будьте люб'язні одні до одних», — довгий час був такий девіз.

Християнська мотивація до політичної боротьби

Креативна меншина

Тепер усе починає змінюватися: християни прокидаються, по-новому усвідомлюють свою відповідальність, розуміють нагальність своєї співучасті у формуванні суспільства, адже стає очевидним, що воно на очах руйнується в культурному, соціальному, правовому і духовному сенсі. Християни почали створювати мережі, розвивати стратегії і все активніше братися до головних тем нашого часу. Яка їхня мотивація? Чому вони готові зазнавати все жорстокіших атак з боку представників культурної революції і проявляти активність як креативна меншина? Папа Бенедикт XVI говорить про це так: *«Є креативні меншини, які визначають майбутнє, і в цьому сенсі Католицька Церква повинна сприймати себе як креативну меншину, яка має в своєму розпорядженні спадщину із цінностей, що не належать до минулого, а репрезентують живу дійсність, відповідно до часу. Церква повинна їх актуалізувати, вона має бути реально присутньою*

на політичних дебатах, у нашій боротьбі за правильне розуміння свободи і миру» (Інтерв'ю в польоті з Риму до Праги, 26. 09. 2009).

«Правда повинна заторкнути людину глибоко в серці. Її заангажованість має походити з глибини душі і бути якнайглибшим переконанням, так, щоб вона не могла повестися інакше, і виступити за правду» (Приватна аудієнція, 27. 02. 2014).

Тоді люди стануть учнями Христа і, як учні Христа, — «сіллю землі». Страва не смачна без солі, і як мало солі треба, щоб вона стала смачною!

Також і колишній головний британський раввин Джонатан Сакс наголошує на значущості креативної меншини (Erasmus Lecture, 2013). Єврейський народ має такий досвід. Тисячі років він виживав у такому статусі. Чому? Тому що релігія, сім'я і освіта навіть у часи жорстоких переслідувань завжди залишалися головними. Релігія! Сім'я! Освіта!

---

*Правда повинна заторкнути людину глибоко в серці. Її заангажованість має походити з глибини душі і бути якнайглибшим переконанням, так, щоб вона не могла повестися інакше, і виступити за правду.
Бенедикт XVI*

Навернення і ризик заради Бога

Рішення цілковито присвятити себе сучасній культурній боротьбі вимагає передусім готовності у сумнівних випадках відмовитися від прямої дороги до кар'єри. Це стається здебільшого через усвідомлення покликання — поривання серця і відчуття завдання, одержаного від Бога. Багато заангажованих християн розповідають про переживання навернення, усвідомлення, що Христос вирятовує із безодні складних життєвих ситуацій. Глибока вдячність і відчуття отриманого завдання робить їх спроможними поставити все на карту, власне кажучи, на невидимого Бога.

Бог любить такий ризик заради Нього і щедро його благословляє. Готовність до ризику свідчить про те, що людина готова дозволити Богові вести її, й готова довіряти Йому. У псалмах і церковних піснях можна знайти дуже багато прикладів того, як оспівується і вимолюється ця довіра! Дуже часто ризик задля Бога означає відмову від матеріальної забезпеченості. Ісус каже в Нагірній проповіді: «Отож не турбуйтеся, промовляючи: Що будемо їсти, що пити й у що зодягнемось? Про все те побиваються погани. Отець же ваш Небесний знає, що вам усе це потрібне. Шукайте перше Царство Боже та його справедливність, а все те вам докладеться. Не журіться, отже, завтрашнім

днем; завтрашній день турбуватиметься сам про себе. Доволі днів і його лиха» (Мт 6, 31–34).

Служіння Божому Царству

У цій заповіді Христа вирішальним є те, що нас передусім повинна цікавити «його справедливість», а все інше нам додається. У цьому полягає суттєва відмінність між християнами й різними революціонерами, котрі вірять, що можуть реалізувати «утопію справедливості», яку вигадали люди. Як видно з історії, спроби реалізації ніколи не приводили до обіцяної справедливості, вони завжди вели до кривавих переслідувань всіх противників утопії. В енцикліці «Спасенні надією» («*Spe salvi*») Бенедикт XVI звертає увагу на те, що людські утопії, для реалізації яких ініціатори не гребують ніякими засобами, побудовані на помилковому уявленні про людину. «Він [Карл Маркс] забув, що людина завжди залишається людиною. Він забув про людину і її свободу. Він забув, що свобода завжди залишається свободою, навіть для зла... Свободу слід знову і знову завойовувати для добра. Добровільна схильність до добра ніколи не існує сама від себе. Якби виникли структури, які встановили б безповоротно визначені — благі — умови світу, то тим самим заперечувалася б свобода людини,

й тому, кінець кінцем, вони зовсім не були би благими структурами» (21, 24б).

Про земний рай легко мріяти, але його важко реалізувати людям, які, всі без винятку, несуть у собі первородний гріх і прагнуть влади, багатства і сексуального задоволення. Справедливість можуть побудувати тільки справедливі й тільки у власній сфері впливу, до того ж їм доведеться відбудовувати її знову й знову. Християни теж не врятують світ; достатньо буде того, що вони трішки поліпшать його на своїй території, трішки примножать любов. Для цього потрібне навернення й очищення, яке ніколи не завершується. Християни — не перфекціоністи, навіть стосовно себе самих. Так, деякі гріхи, якщо йти з Ісусом, стаються рідше, зате через їхню важкість їх краще видно, тож людині поступово стає зрозуміло, наскільки вона не заслуговує Божої любові.

Для кого важливе «Царство Боже і Його справедливість», той працює не для власної реалізації. Така людина сприймає свою діяльність як служіння Царству Божому і людям. Власне завдяки цьому вона відкриває і реалізовує своє справжнє Я.

Для кого важливе «Царство Боже і його справедливість», той працює не для власної реалізації.

Така людина сприймає свою діяльність як служіння Царству Божому і людям. Власне завдяки цьому вона відкриває і реалізовує своє справжнє Я, яке не є егоїстичним проєктом свого Я, а інтуїтивним виконанням Божої волі щодо себе як щодо неповторної особи, яку Бог сотворив і покликав. Безкорисливе виконання цього служіння завжди заперечують, а тому для нього потрібна духовна практика.

Християнин не бореться за егоїстичні цілі. Він не бореться за людську утопію. Він бореться не тому, що переконаний, що переможе, коли доклататиме власних зусиль, і не впирається передчуттям можливого тріумфу. Він бореться тому, що *повинен* боротися за істину, якою є Ісус Христос.

Давид проти Голіата

Кожен, хто так чинить, опиняється в такій самій ситуації, як Давид і Голіат, навіть якщо масштаби боротьби в різних людей відрізняються.

Чого ми можемо навчитися на прикладі битви Давида проти Голіата? (1 Сам 17). Ворог бундючиться, погрожує, глузує, покладається тільки на власні сили і ще перед битвою поводить ся так, ніби вже переміг. Голіат викликає на двобій одного чоловіка. Завжди йдеться про когось одного, цим одним є ти, цією однією є я. Ізраїльтяни бояться і тікають, однак Давид

не піддається на залякування. Чому? Тому що він змагається за Божу справедливість. «Хто він, той філістимлянин, той необрізаний, що сміє так зневажати бойові лави живого Бога?», — двічі вигукує Давид (1 Сам 17, 26; 36).

Труднощі накопичуються. Старший брат закидає, що в Давида ниці мотиви: «Знаю твою зухвалість і твоє лихе серце!» Цар каже: «Ти ще хлопець». Однак Давид б'ється не за себе, а за Господа, тому його ніщо не може стривожити.

Давид іде на велику битву підготованим, він вправний у боротьбі з дикими звірами і має довіру до Бога. «Господь, що врятував мене з левиних та ведмежих лап, врятує мене і з рук цього філістимлянина» (1 Сам 17, 37). Саул одягнув Давида у тяжкий обладунок і підперезав мечем, але Давид поскидав це все із себе, бо не міг в обладунку ходити, і застосував зброю, володіти якою навчився, мабуть, з дитинства: праща і п'ять гладеньких камінців з потоку.

Погрози і глузування філістимлянина на Давида не діють, бо він вибрав Господа своїм прибіжищем (Пс 91, 9).

«Ти йдеш на мене з мечем і довгим списом, і коротким. Я ж іду на тебе в ім'я Господа Сил, Бога ізраїльських лав, якого ти зневажив. Сьогодні ж таки Господь видасть тебе в мої руки... і визнає вся земля, що є Бог у Ізраїля... війна Йому належить» (1 Сам 17, 46–47).

Давид прицілився і влучив у «центральне управління» ворога — в голову.

Ця війна належить Господеві

Підведемо підсумки: Давид почувується покликаним. Він є тим єдиним, кого це стосується, хто на це наважується. Він змагається не за себе, а за славу Господа і свого народу. За це він ризикує життям. Він не піддається на залякування ні з боку ворога, який переважає його силою, ні з боку брата, ні з боку царя. Він не вдягає тяжкого обладунку, він вправний у боротьбі з дикими звірами, і в цій-таки боротьбі він навчився довіряти Господеві. Він воює зброєю, якою добре володіє. Він іде на битву в ім'я Господа і знає: ця війна належить Господеві.

Давид почувується покликаним. Він є єдиним, кого це стосується, хто на це наважується. Він змагається не за себе, а за славу Господа і свого народу. Ніколи не забуваймо: ця війна належить Господеві.

Перевірмо, коли відчуємо, що ми покликані до битви, чи саме в цьому дусі ми б'ємося! Девід Далейден, що наважився виступити проти велетня — Міжнародної федерації планування сім'ї — є власне таким

Давидом. Або учасники опозиційного руху «Біла Троянда», які проголошували правду, не маючи надії на успіх, навпаки — їм загрожувала смерть.

Не забуваймо: ця війна належить Господеві.

Непохитні принципи

І ще дечого важливого ми можемо навчитися в Давида: Давид мав непохитні принципи. Непохитні принципи — це такі: принцип залишається в силі, хоч би там що. Ось один із Давидових принципів: ні за яких обставин не можна вбивати Господнього помазаника.

Цар Саул, якого Ізраїль вимагав для себе у Господа, переслідував свого слугу Давида, хоча цей ризикував життям, виходячи на битву з Голіятом і «Господь через нього дав усьому Ізраїлеві велику перемогу» (1 Сам 19, 5-7). Саул відчував, що Давид — вищий від нього, тому й чигав на його життя, незважаючи на всі докази відданості. Давидові доводиться ховатися й тікати і, як влаштувало провидіння, Саул справляв нужду саме в тій печері, в темряві якої засів Давид зі своїми людьми. Для них було очевидним, що Господь віддав Саула в руки Давида. Проте Давид стримав їх гострими словами і сказав: «Нехай Господь мене боронить, щоб я чинив так з моїм паном, з Господнім помазанником, щоб накладав на нього руку» (1 Сам 24, 7-8). Він по-тайки відрізав клапоть з одяжі Саула на доказ того,

що Саулові нема чого боятися Давида. Проте Саул, одержимий страхом і владою, переслідував Давида і далі. І вдруге Господь видав Саула в руки Давида — один із Давидових людей хотів пришити сплячого царя до землі «одним ударом... його ж власним списом», але й цього разу Давид не піддався на спокусу відомстити й самому сісти на трон. «Хай Господь сам його поб'є... мене ж нехай Господь боронить, щоб я наклав руку на помазаника Господнього» (1 Сам 26, 1-12).

Коли Давидові принесли звістку, що Саул мертвий, і він почув, що посланець і був тим, хто вбив Саула — щоправда, не з власного бажання, а на прохання Саула: «Преступи-но до мене та й убий мене», — Давид роздер свою одіж і наказав убити цього чоловіка (2 Сам 1).

Двічі Давидові було дано можливість одним ударом списа вбити царя, який без причини чигав на його життя. Як же легко Давид міг це сприйняти як запрошення від Бога — втамувати одним ударом свій голод і спрагу справедливості. На відміну від Саула, який втратив Божу прихильність, бо не зміг встояти проти спокуси і всупереч Божим наказам шукав власної вигоди (1 Сам 15, 3, 9), Давид не завагався ні на мить, адже не був релятивістом. Він був чоловіком «до серця Богові» (пор.: Ді 13, 22).

Особисті передумови для політичної боротьби

Жити вірою

Покликання до цієї боротьби може одержати тільки той, хто в своєму житті орієнтується на Божі заповіді. Романо Гвардіні сказав: «За логікою зла, гріх породжує засліплення, засліплення — ще більше гріхів, а гріхи — ще більше засліплення».

Покликання до цієї боротьби може одержати тільки той, хто в своєму житті орієнтується на Божі заповіді. Нам треба жити вірою, яку сповідуємо.

Можна сказати й протилежне: За логікою добра, чеснота породжує пізнання, пізнання породжує ще більшу чесноту, а чеснота — ще більше пізнання. Це означає, що ми повинні жити за вірою, яку сповідуємо.

Якщо в біографії є «неприбрані закутки», якісь недобрі вчинки, які людина зробила або робить — нехай буде певна, що вони виявляться, тільки-но на неї звернуть увагу засоби масової інформації — чим вища

позиція, тим безжальніше переслідування з боку ЗМІ. Єпископа, кандидата на Президента або директора підприємства, який відкрито наважується стати на «неправильний бік», скажімо, висловитися правдиво про силу ЛГБТ, цькуватимуть ЗМІ, поки не доконають. Хто ж поводиться «спокійно», висловлюється проти «популізму» і за «любов і милосердя», тому нема чого боятися, що його брудну білизну, якщо така існує, винесуть на загальний огляд.

Однак не опортунізм спонукає християн, які вступають в політичну боротьбу, жити за Божими заповідями, а сам Бог, з яким вони живуть у дружніх взаєминах. Він знімає з їхніх плечей важкий тягар провини, затаєної злости та непримиреності, тож вони з легкістю й радістю використовують свої дари й сили для служіння добру.

Бог — сім'я — робота

Є певна єрархія відповідальності. На першому місці — Бог. Бог хоче, щоб ми приймали Його любов і через неї самі вчилися любити, щоб через Божу благодать стати «домашніми Божими», до того ж уже в цьому житті. «Отже ж ви більше не чужинці і не приходні, а співгромадяни святих і домашні Божі», — пише апостол Павло до Ефесян (Еф 2, 19). Іван Павло II завжди наголошував, що дорога святості призначена не

тільки для християн з великими здобутками: до неї покликаний кожен.

На другому місці стоїть сім'я, тому що це людська арена, на якій ми або вчимося любити, або стягуємо велике нещастя на себе, своїх ближніх і майбутні покоління. Бог запитає нас про нашу любов, а не про наші політичні успіхи.

Є певна єрархія відповідальності. На першому місці — Бог. На другому місці стоїть сім'я. На третьому місці — покликання, фах, робота. Нам треба вчитися жити так, аби те, що необхідно, не витісняло постійно того, що важливе.

На третьому місці стоїть покликання, фах, робота. У реальному житті ми здебільшого все міняємо місцями. На першому місці опиняється робота, яка спокійнісінько може поглинути цілу добу, потім — сім'я, а потім, можливо, коротка ранкова й вечірня молитва та в неділю — відвідини церкви. Ми розподіляємо наш час, орієнтуючись на те, що нас більше притискає: зазвичай, це робота. Сім'я поблажлива, легко пристосовується і подає тривожні сигнали тоді, коли справді стає непереливки: розпадається подружжя або стається якась халепа з дітьми. Бог не подає ніяких сигналів. Він чекає, чекає і чекає. Але ми відчуваємо, що наше життя стає сірим, якщо нема щоденного

спілкування з Богом, що із життя непомітно зникають блиск і світло, радість і надія.

Нам треба навчитися жити так, аби те, що необхідне, не витісняло того, що важливе. Наприклад: батько обіцяє синові на вихідні поїхати з ним у гори. Батько одержує запрошення на конференцію, на якій зустрітеться з важливими людьми. Він відкладає на невідзначений час поїздку в гори, яку син з радістю чекає декілька тижнів. Звичайно, син погоджується — татова робота на першому місці — однак він розчарований. Любові довелося відступити. Якби батько добровільно відмовився від конференції, любов зросла б. Це приносить благословення, яке значно перевищує безпосередню користь від конференції.

Поміркуймо: для Бога найпершим пріоритетом є вічне щастя кожної людини, її святість. Бог спасає світ — не ти і не я. Впадати в оману, що все залежить від самої людини, — це спокуса, яка врешті приводить до вигорання.

Для Бога найпершим пріоритетом є вічне щастя кожної людини, її святість. Бог спасає світ — не ти і не я. Впадати в оману, що все залежить від самої людини, — це спокуса, яка врешті приводить до вигорання.

Духовна практика

Духовна практика неодмінна для християн, активних у політичному житті, хоч би який вигляд вона мала в різних деномінаціях. Для всіх християн є спільною необхідність бути закоріненими в Божому слові. У Божому слові присутній Ісус, бо Він — «Слово... Ним постало все» (Йо 1, 1-3).

Хто хоче служити Богові своєю діяльністю, тому необхідно говорити з Богом. Час для молитви повинен бути достатньо довгим, щоб могла розвиватися власна динаміка молитовного життя, яке приводить до більшої близькості з Богом. Це умова, без якої Бог не може нас вести ні в нашій діяльності, ні в особистому житті. Ми дуже хочемо виконати Його волю, але для цього потрібно проводити час із Богом; це потрібно і для будь-яких інших стосунків любові, чи це подружнтя любов, чи любов до дітей, батьків чи друзів. Кожному слід знайти свій спосіб, щоб не потрапити в рабство шаленого темпу цифрового світу і не втопитися в повені інформації.

Що по-справжньому важливе? Що справді має значення? Що має значення, коли людина чує свій діагноз, який змушує її підпорядкуватися наказові: *respice finem* — дивися на кінець? Як нам справитися з тим, щоб правильно розставити пріоритети без екзистенційних падінь?

Наші будні постійно хочуть зруйнувати єрархію Бог — сім'я — робота. Щоб цього не сталося, корисно довіритися духовному провідникові, який пам'ятає про цю єрархію і допоможе людині не загубитися на площині повсякденних викликів.

Очищення від егоїзму

Очищення покликання від егоїстичних мотивів — це тривала боротьба. У наших християнських колах всі переживають конфлікти, які дуже впливають на таку необхідну спільну роботу. До таких конфліктів належить боротьба за владу, за вплив, дріб'язковість: «Це можна робити тільки так і не інакше». Як навчити своє Я служити, а не панувати? Його, здебільшого, навчають таким твердим способом, що не дають йому того, чого воно хоче. Здається, що таке навчання задля Бога не буде надто великою жертвою. У Житіях святих ми майже завжди читаємо про події, які протягом тривалого часу унеможливлюють те, що людина найкраще могла б зробити для Бога, аби згодом привести до більшої результативності, часом навіть після смерті, як у випадку Шарля де Фуко. Отцеві Піо роками було заборонено сповідати. Отець Кентеніх, засновник Шенштаттського руху, пережив концтабір, а потім, коли його справа почала по-справжньому розгортатися, папський візитатор вислав його до міста Мілвокі.

А як буває в нашому житті?

Ми щось вибудували, а очолює це хтось інший. Нас не запрошують, хоча ми стільки зробили для цієї справи. Або хтось краде в когось духовне майно, когось не цитують... Хіба ж не варто нам радіти, що хтось підхопив і поширює наші ідеї? Ні, наше Я обурено волає: «Я, я, мені належить провід, слава, визнання!»

Або нас несправедливо звинувачують, принижують, прилюдно обмовляють, — хто з тих, що виступають за Царство Боже, не знає цього? Ісус каже: «Радійте й веселіться, бо нагорода ваша велика на небі; так бо переслідували пророків, які були перед вами» (Мт 5, 12).

Чи вдасться нам у таких ситуаціях зберегти єрархію цінностей, щоби Бог залишався на першому місці? Для цього потрібна безперервна духовна практика.

Методи політичної боротьби

Мета не освячує засоби

У політичній боротьбі християни мають одне велике обмеження: добра мета ніколи не освячує злих засобів. Є моральні межі, які християнам не можна переступати, якщо не хочуть втратити Божого благословення. Ці межі визначають Десять Божих заповідей. На згадку про Божі заповіді релятивісти та утилітаристи наїжаються, ба більше, вони стискають кулаки. Релятивісти не визнають ніяких абсолютних істин, утилітаристи теж: дозволено все, що приносить користь. Вони хочуть показати, що світ функціонує краще тоді, коли людина не поклоняється Богові, коли в людському житті нема для Бога ні часу, ні місця, коли можна зневажати батьків, вбивати, руйнувати подружжя, красти й брехати, коли можна зводити наклепи на ближнього, пожадати його дружину і все його майно.

У політичній боротьбі християни мають одне велике обмеження: добра мета ніколи не освячує злих засобів. Є моральні межі, які християнам не можна переступати, якщо не хочуть втратити Боже благословення.

Відмова від софістичних маніпуляцій

Здавна кмітливі люди використовували свій розум для того, щоб знайти слушні причини для чогось злого. Таких людей називали софістами. Софісти — представники давньогрецької філософської школи, які в усі часи підлабузнювалися до влади. Фрідріх Гегель гостро їх критикує: «Для всього можна знайти слушні причини. У найгіршій діяльності можна знайти аспект, важливий сам собою. Якщо його виділити, то таку діяльність можна вибачити й захистити... Так можна виправдати найбільший злочин: віроломне вбивство, зраду і тому подібне... Всяке зло, яке сталося, починаючи від Адама, можна виправдати слушними причинами» (Історія філософії).

У наш час дебати на біоетичні теми ведуть високоосвічені софісти, які, здебільшого, керують політичними органами, що мають вирішальний голос. Вбивство ще не народжених дітей, щоб захистити право вибору

і добре самопочуття матері; вбивство старих людей, щоб звільнити їх від страждань (а бюджет лікарень — від витрат); перенесення в лабораторію зачаття людини, а там — і вирощування самої дитини, купуючи яйцеклітину, сперму і послуги сурогатної матері, щоб задовольнити бажання мати дитину тим парам, які не можуть народжувати природним способом.

Освіта

Хто воює на цих фронтах, тому треба мати добру освіту, щоб могли відповідати на аргументи хитрих софістів і викривати приховані інтереси, яким вони служать. Якщо колупнути оманливу поверхню, то виявимо всі ті самі людські пожадання грошей, влади і сексу. Добрі аргументи є на боці християн. Вони повинні вміти навести свої аргументи, хай навіть противника не переконують аргументи і він покладається на всесильність влади.

Є велика різниця між людьми, які випрацьовують ідеї якоїсь утопії і відстоюють її як борці за революцію, і християнами, які хочуть реалізувати у цьому світі відблиски Божого Царства. Перші починають з високих ідеалів, таких, як свобода, рівність, братерство, справедливість для робітничого класу або тисячолітній райх, і раптом в одну мить опиняються на гільйотині, в Гулагу, в концтаборі.

Другі знають, що в них є зобов'язання перед Господом, що Сам Себе приніс у жертву, вимагає від них йти за Ним по хресній дорозі і перед Ним їм доведеться здати звіт. Вони не можуть і не мають права робити зло, щоб осягнути добру мету.

Любіть ворогів ваших!

Господь вимагає чогось такого, що людині не під силу: «Любіть ворогів ваших!» Власними силами неможливо цього досягнути, це стає можливим тільки завдяки Його силі. Це речення часто розуміють хибно, так ніби це заклик до пацифізму, до відмови від боротьби, так ніби Ісус сказав: «Поводьтеся так, щоб вас любили ваші вороги!» На Ісуса чигали вороги з перших днів Його життя і аж до того часу, коли Він з власної волі пішов на смерть. Християни борються за добру справу, їм не цікавить знищення особи, адже цю особу Бог любить і вона може, поки живе, відвернутися від своїх гріхів і повернутися до Бога — до милосердного Бога, який прощає. Дуже чітко говорить про це святий Августин: «Гріх ненавидіти, а грішника любити!» Це складно, якщо у відповідь ми натикаємося на ненависть. Реагувати без ненависті, реагувати чіткістю, безстрашністю і лагідністю — це пряме свідчення Христа для всіх, хто це бачить.

Святий апостол Павло пише до коринтян: «Ми живемо як люди, але не воюємо зі спонук тілесних, бо

зброя нашої боротьби не тілесна, а сильна в Бозі на зруйнування твердинь; ми руйнуємо задуми і всяку гордість, що повстає проти пізнання Бога» (2 Кор 10, 3-5).

Християни борються за добру справу, їх не цікавить знищення особи, адже цю особу Бог любить і вона може, поки живе, відвернутися від своїх гріхів і повернутися до Бога — до милосердного Бога, який прощає.

Говорити всю правду

Кому доручено звіщати правду, той повинен говорити *всю* правду. Йому не можна відхилитися від правди ні через опортунізм, ні через страх перед людьми, ні через хибні розрахунки, що підкориговану правду легше буде сприймати. Публічного знеславлення можна уникнути, але ціна дуже висока: втрачаються повноваження та авторитет. Проповідування стає поверховим і нецікавим, воно не приваблює ніякого (охрещеного) язичника, навпаки, щороку виганяє сотні тисяч із Церкви. Ворог відчуває боязкість проповідників, тому й нападатиме все більш нестримно.

Хіба ж вороги Бога нерішучі? Вони не вагаються кинути у вогнище своєї ідеології все, що підтримує

людське життя: гідність особи, двостатевість, моральні принципи сексуальності, подружжя, сім'ї, права на життя.

Чи був таким Ісус? Чи запрошував Він нас іти в Царство Небесне широкою дорогою? До громади в Лаодікеї Він говорить слова, які жахають: «Тому, що літеплий ти, але ні гарячий, ні зимний, то вивергну тебе з уст моїх» (Од 3, 16).

Мудрі, як змії, і прості, як голубки

Це не заклик до відчайдушності, до непримиренної радикальності. Господь посилає своїх учнів як овець між вовків. Їм треба бути мудрими, як змії, і простими, як голубки (Мт 10, 16). Не сприймаймо страх перед людьми, боягузливість і опортунізм як мудрість! Прості? Без підступів, без брехні, без маніпуляцій: це все засоби, якими користується ворог. Ми не обводимо людей довкола пальця — ми ведемо їх до світла.

Прості, як голубки: Без підступів, без брехні, без маніпуляцій: це все засоби, якими користується ворог. Ми не обводимо людей довкола пальця — ми ведемо їх до світла.

Врешті-решт боротьба спрямована не проти «проти тіла й крові, а проти начал, проти властей, проти

правителів цього світу темряви, проти духів злоби в піднебесних просторах» (Еф 6, 12).

Ми боремося не тільки *проти* злих духів, ми боремося *разом* із добрими духами — з ангелами і силами тріумфуючої Церкви. Імператор Константин виграв битву біля Мульвійського мосту, яка здавалася безнадійною, після того, як наказав накреслити хрести на знаменах свого війська. Перед кожною битвою звертаємося до Бога і до наших небесних помічників, просімо святого архангела Михаїла, щоб у битві захищав нас від злоби і підступів диявола, і просімо монастирі, щоб молилися за нас. Адже богопосвячені жінки й чоловіки моляться не тільки за своє особисте спасіння, вони моляться за нас усіх, у кого так мало часу для молитви.

З гордістю бути покірним християнином

Перестаньмо нарешті приховувати те, що ми — християни. По-перше, про це знає кожен, по-друге, ми можемо цим пишатися. Ми — діти Божі, ми маємо кровний зв'язок з Ісусом, маємо того самого Батька й ту саму Матір. По-третє, «без Нього ми нічого чинити не можемо» (пор.: Йо 15, 5). Тільки Бог може виграти боротьбу — і Він її виграє. Якими могутніми видавалися імперії зла і як коротко вони проіснували!

Світочі надії

Нам потрібні нові проблиски надії. Особи, які самі здатні випромінювати хоч трохи радості ранку Воскресіння Христового, повинні безстрашно звіщати повну й незмінну правду Євангелія — хай це будуть єпископи, священики чи миряни. Хто живе вірою, буде охоплений цією радістю, й так, і тільки так, стане «світлом на свічнику» і навіть «містом на вершині гори» (пор.: Мт 5, 14-16).

Нам потрібні нові проблиски надії. Особи, які самі здатні випромінювати хоч трохи радості ранку Воскресіння Христового, повинні безстрашно звіщати повну й незмінну правду Євангелія — хай це будуть єпископи, священики чи миряни.

Християни живуть подвійною надією: надією на особисте спасіння завдяки Божій любові і надією на «відновлення усього, про що Бог споконвіку говорив устами своїх святих пророків» (Ді 3, 21). Життя не котиться в порожнечу — ні власне життя, ні історія: воно має Альфу і Омегу і це Ісус Христос. Ісус помер на хресті зі словами: «Звершилося!» Відкуплення уже звершилося для кожного зокрема, хто його приймає.

Поки не настав ранок Воскресіння, триває Страшна п'ятниця. Євангелисти сім разів повідомляли про

провіщення Ісуса, що Він буде страждати і «на третій день» воскресне. Учні «зберегли в собі це слово, питаючи один одного, що воно означає „воскреснути з мертвих“» (Мр 9, 10). Коли зруйнувалося все, у що вони вклали своє життя, вони цілковито забули про провіщення Ісуса. Як учні Ісуса не могли уявити собі, що таке Воскресіння, так і ми не можемо уявити собі, що означає Його другий прихід. Сам Ісус звіщав про нього як про подію, що відбуватиметься дуже потужно (Мт 24, 29–31). Первосвященик звертався до Нього: «Заклинаю тебе живим Богом, щоб ти сказав нам, чи ти Христос, син Божий». Бачачи хрест перед собою, Ісус відповів: «Ти мовив. Тільки ж кажу вам: Віднині ви побачите Чоловічого Сина, який сидітиме праворуч Всемогутнього й ітиме на небесних хмарах» (Мт 26, 63–66). Це і є надія, це віра християн, яку не зможе зруйнувати жодна сила світу.

Скрізь у світі виникають християнські ініціативи. Їх започатковують люди, які прийняли поклик Ісуса служити Йому. Такою ініціативою є Аугсбурзький дім для молитви, де протягом десяти років триває цілодобова молитва. Тепер будується ще й місійний кампус, у якому щороку тисячі юнаків і дівчат навчаються, щоб могли проводити нову Євангелізацію. Європа буде врятована — це звістка надії. Протягом Великого посту 2017 року тисячі людей відповіли на заклик підсилити цю надію молитвою і постом, адже молитва і піст щось зрушують у духовному світі.

Ми завжди віримо, що Бог спроможний повернути всіх до добра і дати перемогу в політичній боротьбі. Але ми не узалежнюємося від успіху. Наше завдання полягає в тому, щоб світло надії сяяло за будь-яких обставин.

Ми завжди віримо, що Бог спроможний повернути всіх до добра і дати перемогу в політичній боротьбі. Але ми не узалежнюємося від успіху. Наше завдання полягає в тому, щоб світло надії сяяло за будь-яких обставин.

Ми не знаємо, як Господь прокладе дорогу від культури смерті до культури життя. Проте ми знаємо: Бог став людиною, був розп'ятий і воскрес із мертвих, і доведе до кінця справу відкуплення людини.

CHRISTUS VINCIT, CHRISTUS REGNAT,
CHRISTUS IMPERAT!

ХРИСТОС ПЕРЕМАГАЄ, ХРИСТОС ЦАРЮЄ,
ХРИСТОС ВОЛОДАРЮЄ!

З німецької переклала
Софія Матіяш

Наукова і літературна редакція
Петро Гусак

Комп'ютерна верстка
Віталій Мельник

Формат 60×84 $\frac{1}{32}$. Ум. друк. арк. 1,28.
Наклад 1500 прим.

Видавництво:
ЛОГО Товариство «Рух за життя»
79011, м. Львів, вул. І. Свенціцького, 17.
husak@ucu.edu.ua